

גבריאל גרסיה מארקס - "אהבה בימי כולרה"

גבריאל גרסיה מארקס "אהבה בימי כולרה"
(תרגמו מספרדית - ריטה מלצר ואמציה
פורת), הוצאת עם עובד, 1989, 367 עמ'.

הספר מספר את סיפור אהבתו ארוכת השנים של הגבר פלורנטינו אריסה לעלמה פרמינה דאסה. ליתר דיוק, אהבה חד-צדדית שכן אחרי תקופת זוהר קצרה דחתה פרמינה דאסה את אהבתו ונישאה לרופא חוּבְנָאל אוּרְבִּינו. ד"ר אורבינו הוא בדיוק מה שאביה של פרמינה - לורנסו דאסה, נוכל בזכות עצמו, מקווה לו. אורבינו הוא רופא עשיר ומהולל, בן לאחת המשפחות המכובדות והאמידות בעיר, וחושק מאוד בפרמינה. פרמינה דאסה חיה עם בעלה הרשמי חיים של עושר וכבוד, ואושר סביר למדי. ודאי הוא שכמו בכל נישואים, היו בחייהם עליות ומורדות אך הם שרדו למעלה מחמישים שנה יחדיו.

כל אותה עת, עומד מהצד אהובה הראשון פלורנטינו, מצפה, מייחל, ומתפלל כי יזכה לממש את אהבתו החד-כיוונית. יעקב עבד ברחל שבע שנים, אך לפחות היה לו תאריך יעד ברור והסכמה לנישואין עתידיים. לפלורנטינו לעומת זאת אין דבר מלבד תקווה נואשת. וכמובן, לא ניכנס לפרטי העלילה אם כי ברור שהאוהב לא ימות בלא שמקצת מתאוותו יגיע לידיו.



מבנה העלילה שולי יחסית לסגנונו הייחודי של מארקס המתבטא במה שמכונה - Magic Realism (בעברית מתורגם המונח ל-'ריאליזם קסום', 'ריאליזם מאג' או 'ריאליזם מכושף'). בעיקרו, מדובר על תיאור עולם ריאליסטי והגיוני למדי שבו משובצות עלילות ותופעות בלתי אפשריות בעליל. אולם שיבוצם בעלילה נעשה בדרך טבעית כאילו ברור ומובן מאליו שאנשים יכולים לעיתים לעוף באוויר, לחזות עתידות, לחזור לחיים, להעלות באוב, ועוד כהנה וכהנה. לא רק שהדבר מתאפשר בעלילה, אלא שסופרי הג'אנר אף לא טורחים להסביר את הבלתי נודע משום שלכאורה ברור לקורא שרק טבעי שאלו משתלבים בסיפור. מארקס הוא אחד מאבות הסוגה הזו שרוב יוצריה משתייכים לאמריקה הלטינית.

הספר נעוץ בעיר הפלאית על חוף הקריבים, עיר שבה "ארבע מאות שנה לא קרה כלום חוץ מהזדקנות איטית בין עלי דפנה נבולים וביצות מרקיבות". הקוראים למדים על אותה עיר שיסודה בקולוניאליזם ובסחר עבדים, והמשכה בשרשרת משפחות ראשוני העיר, חלקן עשירות יותר וחלקן נאלצות להעמיד פנים. ברקע מתרחשות מלחמות אזרחים בלתי נגמרות, מגפות חוזרות ובאות, וסתם צרות ואסונות שנתפשים כחלק מהסדר הטבעי של החיים. והכל כתוב בסגנונו הייחודי והאירוני לפעמים של מארקס, יחד עם משפטים מבריקים לא מעטים שיכולים לעמוד בפני עצמם.

בעיקר מתרכז הספר במערכת היחסים בין שלושת גיבורי הספר, ד"ר אורבינו, אשתו פרמינה והמחזר הבלתי נלאה פלורנטינו. כרונולוגית מתחיל הספר בזמן שבו כל גיבוריו נושקים לשנות השמונים שלהם, תוך שהוא חוזר מפעם לפעם עשרות שנים אחורנית. אך וודאות המוות קיימת וברורה לכל אחד מגיבורינו. על פלורנטינו נאמר "שלא מדעת התחיל דוחה את קשייו מתוך תקווה שהמוות יישב אותם", וד"ר אורבינו החל להיות מודע למגבלותיו הפיזיות הלא מעטות כולל התחלתה של

מבנה העלילה שולי יחסית לסגנונו הייחודי של מארקס המתבטא במה שמכונה - Magic Realism ... בעיקרו, מדובר על תיאור עולם ריאליסטי והגיוני למדי שבו משובצות עלילות ותופעות בלתי אפשריות בעליל.

דמנציה. עקב כך זכה הספר בין שלל תארויו לספר הטוב ביותר שעוסק בבני הגיל השלישי (הוא נכתב טרם ההכרזה על גיל השבעים כארבעים החדש).

נעיר שאין צורך לרחם במיוחד על פלורנטינו. זאת משום שלמרות שהוא מחכה לאהובתו המיתולוגית, הוא איננו טומן את ידו בצלחת. במהלך ההמתנה הוא אוהב נשים רבות, אולי אפילו יותר משלמה המלך בשעתו. ותוך כדי כך מתאר הספר אינספור אפשרויות לאהבה: אהבות בין גבר מבוגר לנערות צעירות, בין גבר צעיר לנשים מבוגרות, בין שני בוגרים מזדקנים, בין שני צעירים שזו האהבה הראשונה בחייהם, בין שני אנשים נשואים הכבולים בנישואים גרועים, וכהנה וכהנה. גם אופי האהבה משתנה עם השנים ועם מושאיה. יש אהבות המתבססות בעיקרם על המין, ויש אהבות שבו הוא שולי יחסית לקשר הנפשי המתקדם בין גיבוריה. ואת כל אלו ויותר מכך עובר פלורנטינו תוך שהוא מצפה וממתין לגבירת ליבו הנצחית. אהבתו זאת הבלתי ממומשת מושווית כמובן לאהבתם של ד"ר אורבינו ואשתו

פרמינה, הזוג הנשוי. זו שעליה נאמר **"לא יאמן איך אדם יכול להיות מאושר כל כך שנים רבות כל כך מתוך מריבות רבות כל כך וסיבוכים רבים כל כך, לכל הרוחות, ולא לדעת בעצם אם אהבה היא או לא"**. רבים רואים לכן את האהבה על שלל גווניה, כגיבורה המרכזית של הספר.

נוהיר אבל שמדובר בספר לא קצר. היקפו יכול להתיש את מי שאיננו מורגל בסגנונו של מארקס, ולא מעט התלוננו על אורכו. אשר על כן יחד עם השבחים לספר יש לזכור שכנראה איננו מתאים לכל הקוראים.

גבריאל גרסיה מארקס עצמו נולד בצפון קולומביה בסמוך לים הקריבי (1927-2014), חתן פרס נובל לספרות לשנת 1982). הוא גדל בבית סבתו ובית בו הסתובבו אינספור בני-דודים, אחיינים, וקרובים למיניהם. בראיונות סיפר כי סבתו ודודותיו סיפרו לו בילדותו סיפורים בדיוניים ופנטסטיים כאילו היו אלו אמת לאמיתה. כך אולי נקבע סגנון הריאליזם הקסום. הוא החל בקריירת עיתונאי והפך

הספר זכה בין שלל תארויו לספר הטוב ביותר שעוסק בבני הגיל השלישי (הוא נכתב טרם ההכרזה על גיל השבעים כארבעים החדש).

עד מהרה לסופר. בצעירותו זוהה עם חוגי השמאל וכניסתו לארה"ב נמנעה שנים ארוכות בגלל חברותו עם פידל קסטרו מנהיג קובה. הוא נחשב לאחד הסופרים הידועים והאהובים שבעולם, וגם בישראל. ספרו הידוע ביותר הוא 'מאה שנים של בדידות' (מי שלא קרא/ה אותו, לרוץ לקרוא). בשנת 2002 ביקשה הוצאת עם עובד מקוראיה לדרג ששה ספרים נבחרים מתוך רשימה של למעלה ממאה ספרים כדי להדפיסם מחדש. שניים מתוך ששת הנבחרים היו ספריו של מארקס ('מאה שנים של בדידות' ו-'אהבה בימי כולרה').

מומלץ לכל מעריציו/תיו של מארקס, או לבודדים/ות שעדיין לא קראו אותו ורוצים להכיר את סגנונו (אם כי אולי עדיף שאלו יקראו קודם את ספרו 'מאה שנים של בדידות').